

**EGZAMIN MATURALNY  
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

**GEOGRAFIA**

**POZIOM ROZSZERZONY**

**FORMUŁA OD 2015**

**(„NOWA MATURA”)**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ**

**ARKUSZ MGE-R1**

**MAJ 2019**

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

### Zadanie 1.1. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                 | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego [...].<br>2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi. |

#### Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

P, F, P

### Zadanie 1.2. (0–1)

|                                                                                  |                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| III etap edukacyjny<br>I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. | III etap edukacyjny<br>2.2) Zdający posługuje się ze zrozumieniem pojęciami: [...] czas słoneczny [...]. |
|----------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawna odpowiedź

$$21^{\circ}\text{E} + 60^{\circ}\text{W} = 81^{\circ}$$

Różnica czasu wynosi 5 godz. 24 min.

$$12.00 + 5 \text{ godz. } 24 \text{ min.} = 17.24$$

Odpowiedź: 17.24

### Zadanie 1.3. (0–2)

|                                                                                                  |                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>2.3) Zdający wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Poprawne odpowiedzi

1. C, 2. D, 3. B

## Zadanie 2. (0–2)

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.5) Zdający formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego [...].<br>4.2) Zdający opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Schemat punktowania

2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

- Wody oceaniczne w wyższych szerokościach geograficznych charakteryzują się mniejszym zasoleniem niż wody w niższych szerokościach geograficznych.
- Największym zasoleniem charakteryzują się wody oceaniczne w szerokościach geograficznych zwrotnikowych na obszarach, gdzie zachodzi największe parowanie.
- Większość przybrzeżnych wód oceanicznych charakteryzuje się niższym zasoleniem niż otwarte wody oceaniczne.
- W strefie przybrzeżnych wód oceanicznych najniższe zasolenie występuje w rejonach ujść rzecznych.

## Zadanie 3.1. (0–2)

|                                                                                                  |                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>3.2) Zdający wskazuje przyczyny nierównomiernego rozkładu [...] opadów. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|

### Schemat punktowania

2 p. – za podanie poprawnego układu barycznego i poprawne wyjaśnienie uwzględniające zstępujące ruchy mas powietrza.

1 p. – za podanie poprawnego układu barycznego.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Poprawna odpowiedź

Układ baryczny: wyż

### Przykładowe wyjaśnienie

W zasięgu wyżu dominują zstępujące ruchy mas powietrza, które powodują adyabatyczny wzrost temperatury powietrza, więc nie stwarzają warunków do kondensacji pary wodnej. W konsekwencji nie sprzyja to powstawaniu chmur i opadów atmosferycznych.

### Zadanie 3.2. (0–1)

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>3.5) Zdający rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na Ziemi na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów.<br>6.3) Zdający wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawna odpowiedź

C2

### Zadanie 4. (0–2)

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>3.1) Zdający [...] opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące). |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

2 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy.

1 p. – za poprawne uzupełnienie jednego wiersza.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Poprawne odpowiedzi

| Nazwa rodzaju chmury | Numer fotografii |
|----------------------|------------------|
| cumulus              | 2                |
| cirrus               | 1                |

### Zadanie 5. (0–1)

|                                                                                                  |                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>3.1) Zdający [...] opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące). |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za poprawne uzupełnienie schematu.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawna odpowiedź

A-E-B-F

**Zadanie 6. (0–1)**

|                                                                                                  |                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>4.3) Zdający charakteryzuje sieć rzeczną [...].<br>4.4) Zdający rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawna odpowiedź**

D.

**Zadanie 7. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>4.4) Zdający rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za wybór właściwego ustroju i poprawne uzasadnienie.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawna odpowiedź**

złożonym

**Przykładowe uzasadnienia**

- Wisła ma dwa okresy wezbrań w ciągu roku – wiosenne roztopowe i letnie opadowe.
- W górnym biegu Wisły dominują letnie wezbrania opadowe, a w środkowym i dolnym – wiosenne wezbrania roztopowe.
- Wisła ma ustrój śnieżno-deszczowy: jest zasilana zarówno wodami z topniejącego śniegu, jak też opadami deszczu.

**Zadanie 8. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...].<br>9.8) Zdający wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawna odpowiedź**

C.

### Zadanie 9. (0–1)

|                                                                                  |                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| III etap edukacyjny<br>I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej. | III etap edukacyjny<br>1.4) Zdający identyfikuje położenie i charakteryzuje odpowiadające sobie obiekty na fotografiach [...] oraz mapach topograficznych. |
|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

1. 95°

2. większa

3. B

### Zadanie 10. (0–1)

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego (np. ukształtowanie i rzeźbę terenu [...]) na podstawie mapy topograficznej [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za poprawne przyporządkowanie trzech obiektów do miejsc na profilu.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

Iwanica, Dzikie Wąwoz, potok Strzyżówka

### Zadanie 11. (0–2)

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego (np. ukształtowanie i rzeźbę terenu [...]) na podstawie mapy topograficznej [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

2 p. – za poprawny sposób obliczenia i poprawny wynik.

1 p. – za poprawny sposób obliczenia.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Poprawna odpowiedź

Źródło strumienia jest położone na wysokości 400 m n.p.m.

Różnica wysokości między źródłem a ujściem wynosi 145 m ( $400 - 255 = 145$ ).

$$x = \frac{145 \text{ m}}{2900 \text{ m}} \cdot 100\%$$

$$x = 5\%$$

Średni spadek strumienia 5%

**Zadanie 12. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawne odpowiedzi**

1. E2
2. C2
3. B3

**Zadanie 13. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.3) Zdający odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego [...].<br>10.1) Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawna odpowiedź**

A3

**Zadanie 14. (0–2)**

|                                                                                                  |                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>5.1) Zdający opisuje [...] główne grupy i rodzaje skał [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za podanie poprawnej nazwy struktury skały i poprawne wyjaśnienie uwzględniające wylewną genezę skały i szybką krystalizację jej składników.

1 p. – za podanie poprawnej nazwy struktury skały i uwzględnienie w wyjaśnieniu wylewnnej genezy skały albo za podanie poprawnej nazwy struktury skały i uwzględnienie w wyjaśnieniu szybkiej krystalizacji jej składników.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawna odpowiedź**

Struktura: skrytokrystaliczna

**Przykładowe wyjaśnienie**

Jest to skała (bazalt) magmowa wylewna, która powstaje w wyniku zastygania lawy na powierzchni Ziemi (lub pod powierzchnią na niewielkich głębokościach). W takich warunkach zachodzi proces szybkiego stygnięcia masy skalnej, uniemożliwiający pełną krystalizację minerałów.

**Zadanie 15.1. (0–2)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>10.1) Zdający opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski [...] wykazuje wpływ [...] zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

| Nazwa formy        | Fotografia |
|--------------------|------------|
| oz                 | D          |
| kem                | C          |
| kocioł polodowcowy | A          |

**Zadanie 15.2. (0–2)**

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>1.5) Zdający formułuje zależności [...] między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego [...].<br>10.6) Zdający wskazuje znaczenie [...] gospodarcze jezior [...].<br>III etap edukacyjny<br>7.3) Zdający opisuje [...] cechy gospodarki regionów geograficznych Polski oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za podanie poprawnych elementów środowiska przyrodniczego: sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu i utrudniającego rozwój gospodarczy oraz poprawne wyjaśnienie odnoszące się do każdego z nich.

1 p. – za podanie poprawnego elementu środowiska przyrodniczego sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu oraz poprawne wyjaśnienie albo za podanie poprawnego elementu środowiska przyrodniczego utrudniającego rozwój gospodarczy oraz poprawne wyjaśnienie.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Przykładowe odpowiedzi**

Element środowiska przyrodniczego sprzyjający rozwojowi gospodarczemu, np.

– jeziora

Wyjaśnienie: Sprzyjają rozwojowi turystyki i rekreacji (np. powstają szkółki żeglarskie i baza noclegowa), co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w usługach, a także generuje większe dochody miejscowej ludności.

– lasy

Wyjaśnienie: Sprzyjają turystyce i rekreacji, ponieważ zapewniają czyste powietrze niezbędne do wypoczynku, a napływ turystów jest jednym z uwarunkowań rozbudowy infrastruktury w regionie.



- gleby  
Wyjaśnienie: Gleby brunatne i płowe, rozwinięte miejscami na glinach zwałowych, sprzyjają uzyskiwaniu wysokich plonów z uprawy roślin, tym samym przynosząc rolnikom wysokie zyski.

Element środowiska przyrodniczego utrudniający rozwój gospodarczy, np.

- jeziora  
Wyjaśnienie: Nie sprzyjają rozwojowi rolnictwa, ponieważ ograniczają areał gruntów ornych. Utrudniają komunikację, ponieważ wydłużają drogi dojazdowe, a także wymuszają budowę mostów lub przepraw promowych, tym samym zwiększając koszty inwestycji drogowych lub kolejowych.
- lasy  
Wyjaśnienie: Lasy objęte ochroną mogą ograniczać lub wykluczać działalność gospodarczą, np. eksploatację surowców, lokalizowanie zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska, intensywną hodowlę zwierząt, a także budowę tras komunikacyjnych.
- gleby  
Wyjaśnienie: Niskiej jakości gleby rozwinięte miejscami na piaskach i żwirach (np. bielcowe) nie sprzyjają rozwojowi rolnictwa, ponieważ – ze względu na małą żyzność – nie zapewniają wysokich plonów lub wymagają intensywnego nawożenia, co zwiększa koszty produkcji roślinnej.

### Zadanie 15.3. (0–1)

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>10.2) Zdający [...] określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Schemat punktowania

- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Poprawne odpowiedzi

- A. Karkonoski  
B. Wigierski

### Zadanie 16. (0–2)

|                                                                                                  |                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>5.8) Zdający wykazuje wpływ cech budowy geologicznej [...] na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, spełzywanie, osuwanie). |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Schemat punktowania

- 2 p. – za przedstawienie dwóch poprawnych przyczyn przyrodniczych.  
1 p. – za przedstawienie jednej poprawnej przyczyny przyrodniczej.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

- Budowa geologiczna (fałdowa) charakteryzująca się obecnością warstw skał osadowych (fliszu – naprzemianległe ułożonych wodoprzepuszczalnych piaskowców i słabo przepuszczalnych łupków, iłowców i margli).
- Ułożenie warstw skalnych zgodne z nachyleniem stoku, sprzyjające ruchowi zwietrzeliny w dół stoku.
- Nagromadzenie zwietrzeliny obciążającej zbocza i umożliwiającej osuwanie się materiału skalnego.
- Występowanie intensywnych okresowych opadów atmosferycznych (deszczy nawalnych), które powodują nasiąkanie łupków wodą i w nadmierny sposób obciążają grunt.
- Podcinanie przez rzeki zboczy dolin, zwłaszcza podczas wysokich stanów wody, doprowadzające do grawitacyjnego osuwania się materiału skalnego.

### Zadanie 17.1. (0–1)

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>10.8) Zdający charakteryzuje typy naturalnych zbiorowisk roślinnych i wskazuje charakterystyczne gatunki.<br>10.9) Zdający wyjaśnia występowanie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Schemat punktowania

- 1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Poprawne odpowiedzi

P, F, F

### Zadanie 17.2. (0–1)

|                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>9.1) Zdający wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych [...] na rozwój rolnictwa. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|

### Schemat punktowania

- 1 p. – za wykazanie związku między wartością użytkową dwóch gleb a ich rolniczym zagospodarowaniem.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Przykładowe odpowiedzi

- Gleby bielicoziemne o niższej klasie bonitacyjnej niż pozostałe gleby są wykorzystywane do uprawy mało wymagających roślin, np. żyta.
- Na glebach brunatnoziemnych wyższej jakości niż bielicoziemne uprawia się bardziej wymagające rośliny, np. pszenicę.
- Mady mocno nawodnione sprzyjają zakładaniu łąk, a zmeliorowane są wykorzystywane do uprawy bardziej wymagających roślin, np. pszenicy.

**Zadanie 18. (0–1)**

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego [...]. | IV etap edukacyjny<br>5.5) Zdający charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaïcenia powierzchni Ziemi [...] ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawne odpowiedzi**

C., E.

**Zadanie 19. (0–2)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>9.15) Zdający wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

| Rzeka           | Państwa uczestniczące w sporach o zasoby wód |        |
|-----------------|----------------------------------------------|--------|
| Ganges          | Bangladesz                                   | Indie  |
| Nil             | Egipt                                        | Sudan  |
| Tygrys i Eufrat | Irak                                         | Turcja |

*Kolejność państw w danym wierszu dowolna.*

**Zadanie 20. (0–2)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>8.2) Zdający określa cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi [...].<br>8.11) Zdający charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi.

1 p. – za dwie lub trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

Afryka

Ameryka Północna

Europa

Azja

**Zadanie 21. (0–2)**

|                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>II. Analiza i wyjaśnianie problemów demograficznych społeczeństw. | IV etap edukacyjny<br>7.1) Zdający wyróżnia kryteria podziału państw według [...] Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI).<br>7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.<br>8.3) Zdający analizuje przestrzenne różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

| Nazwa państwa | Położenie |
|---------------|-----------|
| Japonia       | D         |
| Rosja         | A         |
| Afganistan    | B         |

**Zadanie 22. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.4) Zdający interpretuje zjawiska geograficzne przedstawiane na wykresach [...].<br>8.7) Zdający przedstawia procesy urbanizacyjne [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawne odpowiedzi**

B., D.

**Zadanie 23. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>8.8) Zdający wyjaśnia zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych państwach i jej związek z poziomem rozwoju państwa.<br>Zakres podstawowy<br>2.1) Zdający klasyfikuje państwa na podstawie analizy wskaźników rozwoju społecznego i gospodarczego [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawne odpowiedzi**

Turcja

Czechy

Grecja

**Zadanie 24.1. (0–1)**

|                                                                                            |                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>II. Analiza i wyjaśnianie problemów<br>demograficznych społeczeństw. | IV etap edukacyjny<br>11.1) Zdający charakteryzuje rozwój<br>demograficzny Polski w wybranych okresach<br>na podstawie danych statystycznych [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za podanie poprawnych przyczyn wartości współczynnika maskulinizacji ogółem w najmłodszym i najstarszym przedziale wieku.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

Najmłodszy przedział wieku

Rodzi się więcej chłopców niż dziewczynek.

Najstarszy przedział wieku

Nadumieralność mężczyzn, do której przyczynia się niezdrowy tryb życia oraz wykonywanie cięższych prac fizycznych przez mężczyzn.

**Zadanie 24.2. (0–1)**

|                                                                                            |                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>II. Analiza i wyjaśnianie problemów<br>demograficznych społeczeństw. | IV etap edukacyjny<br>11.1) Zdający charakteryzuje rozwój<br>demograficzny Polski w wybranych okresach<br>na podstawie danych statystycznych [...]. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za podanie poprawnej przyczyny mniejszych wartości współczynnika maskulinizacji w miastach.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Niskie wartości współczynnika maskulinizacji w miastach są wynikiem większej migracji kobiet niż mężczyzn ze wsi do miast np. w poszukiwaniu pracy.
- Społeczeństwa wielu miast w Polsce starzeją się demograficznie i charakteryzują się dużym udziałem kobiet, które na ogół żyją dłużej niż mężczyźni.
- Większa podatność mężczyzn niż kobiet w miastach na choroby cywilizacyjne, np. choroby układu krążenia.

### Zadanie 25. (0–2)

|                                                                                                                                                         |                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>III. Proponowanie rozwiązań problemów występujących w środowisku geograficznym, zgodnie z koncepcją zrównoważonego rozwoju [...]. | IV etap edukacyjny<br>6.6) Zdający omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich realizacji w skali lokalnej [...]. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

2 p. – za poprawny argument uzasadniający lokalizację lasu i poprawny argument dla lokalizacji osiedla mieszkaniowego.

1 p. – za podanie poprawnego argumentu uzasadniającego lokalizację lasu albo osiedla mieszkaniowego.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Przykładowe odpowiedzi

Las

- System korzeniowy drzew ogranicza intensywność ruchów masowych, których występowaniu sprzyja duże nachylenie terenu.
- Spływ wody powierzchniowej, nawet w terenie o dużym spadku, jest spowalniany przez biomasę i glebę z licznymi kanałami korzeniowymi, co zmniejsza ryzyko wystąpienia powodzi.
- Na piaskach polodowcowych występują gleby, których przydatność rolnicza jest niewielka, dlatego można na nich posadzić drzewa, np. iglaste.

Osiedle mieszkaniowe

- Teren równinny, położony na stabilnych piaskach polodowcowych, co ułatwia budowanie domów i życie mieszkańców (transport).
- Usytuowanie osiedla na obszarze o glebach słabej jakości nie zajmuje obszarów korzystnych dla rozwoju rolnictwa.
- Zlokalizowanie osiedla na obszarze, który nie jest zagrożony powodzią, położonym daleko od doliny rzecznej i powyżej terasy zalewowej.

### Zadanie 26.1. (0–1)

|                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych i analizuje zmiany wielkości ich eksploatacji.<br>III etap edukacyjny<br>4.5) Zdający wymienia główne rodzaje zasobów naturalnych Polski [...] surowców mineralnych [...], opisuje ich rozmieszczenie i określa znaczenie gospodarcze. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

1 p. – za trzy poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawne odpowiedzi

gaz ziemny

ropa naftowa

węgiel brunatny

### Zadanie 26.2. (0–1)

|                                                                                                                           |                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>12.3) Zdający wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych i analizuje zmiany wielkości ich eksploatacji. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

- 1 p. – za podanie nazwy właściwego surowca oraz przedstawienie poprawnej przyczyny rosnących kosztów jego wydobycia.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Poprawna odpowiedź

węgiel kamienny

#### Przykładowe przyczyny

- Wyczerpywanie się płytko położonych zasobów powoduje konieczność korzystania z coraz głębszych i trudniej dostępnych, a przez to kosztowniejszych w eksploatacji złóż.
- Wyczerpywanie się złóż o korzystnym położeniu tektonicznym i mniejszym zagrożeniu metanem grożącym wybuchem.
- Koszty eksploatacji węgla podnosi zwiększenie odszkodowań za szkody górnicze wskutek eksploatacji węgla w coraz trudniejszych warunkach geologicznych.

### Zadanie 26.3. (0–2)

|                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>9.7) Zdający [...] ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii [...].<br>12.4) Zdający porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce [...]. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

#### Schemat punktowania

- 2 p. – za podanie dwóch poprawnych surowców oraz poprawną korzyść i poprawne zagrożenie.  
1 p. – za poprawne podanie dwóch surowców oraz jednej korzyści albo jednego zagrożenia.  
0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Poprawna odpowiedź

węgiel kamienny, węgiel brunatny

#### Przykładowe korzyści

- Posiadanie własnych zasobów tych surowców zapewnia Polsce bezpieczeństwo energetyczne.
- Produkcja energii z własnych surowców nie naraża kraju na koszty związane ze wzrostem cen surowców na rynkach zagranicznych.

#### Przykładowe zagrożenia

- Produkcja energii elektrycznej na bazie węgla powoduje pogarszanie się jakości powietrza i stwarza zagrożenia zdrowotne ze względu na emisję gazów (CO<sub>2</sub>, SO<sub>2</sub>, NO) i pyłów.
- Polska ponosi koszty opłat za wysoką emisję CO<sub>2</sub> z elektrowni węglowych.
- Koszty ponoszone przez energetykę na instalacje odpylania i technologie odsiarczania spalin, a także zagospodarowanie stałych ubocznych produktów spalania.

**Zadanie 27. (0–2)**

|                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap – zakres podstawowy<br>I. Wykorzystanie różnych źródeł informacji do analizy i prezentowania współczesnych problemów przyrodniczych, gospodarczych, społecznych, kulturowych i politycznych. | IV etap – zakres podstawowy<br>2.3) Zdający opisuje główne rodzaje upraw [...] na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za poprawne uzupełnienie trzech wierszy w tabeli.

1 p. – za poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

| Nazwa rośliny uprawnej | Rysunek |
|------------------------|---------|
| żyto                   | A       |
| oliwki                 | D       |
| rzepak                 | B       |

**Zadanie 28. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>9.2) Zdający [...] charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie.<br>Zakres podstawowy<br>2.3) Zdający opisuje główne obszary [...] chowu zwierząt na świecie [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawną odpowiedź.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Poprawna odpowiedź**

Y3

**Zadanie 29.1. (0–1)**

|                                                                                                                                                 |                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>IV. Pozyskiwanie, przetwarzanie oraz prezentowanie informacji na podstawie różnych źródeł informacji geograficznej [...]. | IV etap edukacyjny<br>1.5) Zdający formułuje zależności [...] między wybranymi elementami środowiska [...] społeczno-gospodarczego [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za sformułowanie poprawnej zależności.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowa odpowiedź**

Wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstw maleje udział zbóż i ziemniaków w strukturze upraw.



**Zadanie 29.2. (0–1)**

|                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>1.5) Zdający formułuje zależności [...] między wybranymi elementami środowiska [...] społeczno-gospodarczego [...].<br>III etap edukacyjny<br>6.1) Zdający wyróżnia główne cechy struktury [...] zasiewów [...] w Polsce na podstawie analizy [...] wykresów [...]. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawne uzasadnienie.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Małe gospodarstwa rolne mają charakter samozaopatrzeniowy, dlatego zajmują się głównie uprawą roślin żywieniowych.
- Duże gospodarstwa rolne specjalizują się w uprawie roślin o dużym stopniu towarowości, do których należą m.in. rośliny przemysłowe.
- Uprawa roślin przemysłowych (o dużym stopniu towarowości) jest opłacalna w większych gospodarstwach rolnych ze względu na kontraktowanie zbiorów z dużych powierzchni dla zakładów przetwórczych i uzyskiwanie dochodów przy dużej skali produkcji (przeciętne koszty stałe spadają wraz ze wzrostem skali produkcji).

**Zadanie 30. (0–1)**

|                                                                                                   |                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...]. | IV etap edukacyjny<br>12.10) Zdający wskazuje [...] strukturę towarową wymiany międzynarodowej Polski. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawne uzupełnienie czterech komórek tabeli.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

| Grupy towarów                                                   | Wartość obrotów handlu zagranicznego w mld złotych |             |
|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------|
|                                                                 | import                                             | eksport     |
| maszyny i urządzenia, sprzęt elektryczny i elektroniczny        | 198,2                                              | 196,5       |
| przetwory spożywcze                                             | 30,2                                               | 51,0        |
| produkty przemysłu chemicznego                                  | 79,6                                               | 55,8        |
| materiały i artykuły włókiennicze                               | <b>41,8</b>                                        | <b>30,3</b> |
| drewno i artykuły z drewna                                      | 6,2                                                | 17,0        |
| artykuły przemysłowe różne, w tym meble i prefabrykaty budynków | 21,9                                               | 58,9        |

**Zadanie 31. (0–2)**

|                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie [...] wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | IV etap edukacyjny<br>10.10) Zdający przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski [...].<br>III etap edukacyjny<br>7.3) Zdający opisuje [...] najważniejsze cechy głównych regionów geograficznych Polski oraz ich związek z warunkami przyrodniczymi. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

2 p. – za cztery poprawne nazwy województw wraz z poprawnymi numerami.

1 p. – za dwie lub trzy poprawne nazwy województw wraz z poprawnymi numerami.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

A. lubelskie 5

B. lubuskie 1

C. świętokrzyskie 4

D. opolskie 2

**Zadanie 32. (0–1)**

|                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...]. | IV etap edukacyjny<br>7.3) Zdający odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.<br>Zakres podstawowy<br>2.14) Zdający podaje przykłady procesów globalizacji i ich wpływu na rozwój regionalny [...]. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Poprawne odpowiedzi**

2. Panama

3. Kuba

**Zadanie 33.1. (0–1)**

|                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...]. | IV etap edukacyjny<br>9.10) Zdający charakteryzuje znaczenie usług materialnych i niematerialnych.<br>9.13) Zdający analizuje kierunki geograficzne i strukturę towarową eksportu i importu w wybranych państwach.<br>Zakres podstawowy<br>2.7) Zdający charakteryzuje cechy gospodarki morskiej [...]. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za dwie poprawne przyczyny.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Położenie na innych kontynentach wielu eksporterów towarów sprowadzanych do UE.
- Transport morski umożliwia sprowadzanie do UE surowców i innych towarów masowych (m.in. ropy naftowej z rejonu Zatoki Perskiej, węgla kamiennego z Australii, Kolumbii i RPA).
- Transport morski umożliwia sprowadzanie do UE wyrobów przetwórstwa przemysłowego m.in. z Azji Południowo-Wschodniej.
- Niektóre kraje UE posiadają duże porty morskie i rozwiniętą żeglugę morską, do czego przyczyniła się m.in. wymiana handlowa z ich dawnymi terytoriami zamorskimi.

**Zadanie 33.2. (0–1)**

|                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| IV etap edukacyjny<br>I. Dostrzeganie prawidłowości dotyczących [...] gospodarki człowieka [...]. | IV etap edukacyjny<br>9.10) Zdający charakteryzuje znaczenie usług materialnych i niematerialnych.<br>9.13) Zdający analizuje kierunki geograficzne i strukturę towarową eksportu i importu w wybranych państwach.<br>Zakres podstawowy<br>2.7) Zdający charakteryzuje cechy gospodarki morskiej [...]. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**Schemat punktowania**

1 p. – za poprawne wyjaśnienie.

0 p. – za odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- UE jest głównym konsumentem ropy naftowej i gazu ziemnego, które sprowadza rurociągami z obszarów lądowych i szelfu mórz, a własne małe zasoby ograniczają eksport tych surowców transportem przesyłowym.
- UE jest wielkim importerem ropy naftowej i gazu ziemnego sprowadzanych m.in. z Rosji, Norwegii i Algierii, a znaczenie transportu przesyłowego w eksporcie innych produktów z UE jest niewielkie.
- Kraje UE nie posiadają ropy naftowej i gazu ziemnego w nadmiarze, więc ich eksport poza UE jest minimalny.